

Kultura
01.12.2010 09:09
KNJIGA, TISK, NAGRADA

Andrej Krope za STA: Visoko kvalitetne knjige bodo obstale (intervju)

pogovarjala se je Tinkara Zupan

Direktor Gorenjskega tiska storitve
Andrej Krope z nagrajeno kuharsko knjigo
Cubo doma.

Kranj, 1. decembra (STA) - Gorenjski tisk storitve je slovenska tiskarna z največ nagradami za izdelavo kvalitetnih knjig, ki se jim pridružuje tudi letošnji krilati lev. O tem, kako nastane najlepša slovenska knjiga, in o spremembah v industriji sta spregovorila direktor družbe Andrej Krope in vodja tiska Dušan Kuljič, pod roko katerega nastajajo najzahtevnejše tiskovine.

Ali vam usmeritev v tiskanje kakovostnih knjig zagotavlja preživetje?

Krope: Žal je v času recesije visoko kakovostnih knjig manj, a naša družba ostaja zvesta svoji viziji ostati najodličnejši ponudnik grafičnih storitev v regiji. Pri izdelavi sodeluje skupina strokovnjakov, ki naročniku predlaga materiale, papir, barve in tehnike, stranka pa tudi kasneje lahko spremlja postopek izdelave.

Kako to posvetovanje in sodelovanje z naročnikom poteka v praksi?

Krope: Letos smo za Mladinsko knjigo založbo izdelali zahtevno knjigo Slovenija izpod neba s čudovitimi fotografijami Slovenije, ki jih je iz letala poslikal priznani fotograf Matevž Lenarčič. Začelo se je že pri sami pripravi slikovnega materiala, fotografije smo ustrezno obdelali, naredili več testov ter nato izbrali najprimernejši papir ter tisk izvedli s posebnimi visoko pigmentiranimi barvami. Prav za to knjigo smo na letošnjem 26. slovenskem knjižnem sejmu prejeli priznanje krilati lev za najboljšo celostno izdelavo knjige, realizirano v slovenski tiskarni v letu 2010.

Na katerih področjih se še kleše lepota knjige?

Kuljič: Potrebna je usklajenost in strokovnost vseh faz. Izredno pomembni sta kvalitetna priprava tiskovne forme in tehnološka priprava dela. Nato je na vrsti proizvodnja, v kateri težimo k racionalnosti vseh proizvodnih operacij, s kratkimi pripravami strojev ter najkvalitetnejšim tiskom in knjigoveško dodelavo.

Kako dejansko nastane knjiga?

Krope: Vse se začne s prejemom povpraševanja s tehnično specifikacijo knjige oziroma tiskovine, na podlagi katerega pripravimo ustrezno ponudbo. Če se z naročnikom uspemo dogovoriti glede cene in roka izdelave, sledi naročilo in posredovanje gradiva za izdelavo. Tega največkrat dobimo v obliki PDF, potem naredimo ozalide, ki jih naročnik dobi v korekturo, po opravljenih popravkih pa projekt potrdi za tisk. V zadnjem času se vedno več projektov potrjuje kar v digitalni obliki na portalu InSite.

Kuljič: Datoteke se obdelajo do te faze, da se lahko podatki prenesejo na tiskarsko ploščo, ki je nosilec tiskovne forme, in se vpne v tiskarski stroj. V sami fazi tiskanja uporabljamo sistem barvnega upravljanja, s čimer kontinuirano nadziramo barvne nanose. V obliki polizdelka oziroma potiskanih pol se pot knjige nadaljuje v knjigoveznici. Tu potekajo zgibanje, znašanje, šivanje, izdelava platnic in oplatničevanje na knjigoveških linijah, na koncu pa še vakuumiranje v zaščitno folijo in odprema do kupca.

Koliko ljudi sodeluje v tiskarni, da nastane knjiga?

Kropce: Zahtevnejša knjiga zagotovo zahteva tesno sodelovanje vsaj 40 ljudi. Zlasti je veliko proizvodnih operacij potrebno opraviti v knjigoveznici. Vseh zaposlenih v Gorenjskem tisku storitvah pa je trenutno 154.

Koliko je danes še ročnega dela?

Kropce: Za izdelavo posebnih knjig višjega cenovnega nivoja, ki so običajno v manjših nakladah, je potrebno tudi nekaj ročnega dela. To še zlasti velja za faksimile, ki morajo biti čimbolj podobne originalom iz preteklosti. Ostale knjige se večinoma delajo strojno, saj bi zelo dolgo trajalo ročno platničiti celotno naklado nekaj tisoč knjig.

Koliko časa preteče od trenutka, ko v tiskarni dobite tekst pa do samega končnega izdelka?

Kropce: To je odvisno od zahtevnosti knjige, njene tehnične specifikacije oziroma opreme in naklade. Običajno pa od 10 do 20 dni.

Kuljič: Čas izdelave se rapidno krajša, saj bi stranke rade videle, da bi se to lahko zgodilo v nekaj dneh in ko je delovni nalog lansiran v proizvodnjo, smo dejansko zmožni v treh ali štirih dneh izdelati manj zahtevno knjigo.

Kateri so še drugi faktorji, ki spreminjajo grafično industrijo?

Kuljič: Spremembe so res ogromne, saj je tehnološki razvoj v grafični branži šel zelo daleč in zelo hitro. Včasih so rekli, da je to črna umetnost, ker je bil tiskar ponavadi umazan do komolcev. Danes, ko so stroji že tako izpopolnjeni, pa je tiskar praktično postal operater. V fazi tiskanja torej sploh ni več primerjave, le v kakšnih ročnih dodelavnih postopkih še.

Kropce: Vendar so se tudi dodelavni postopki precej avtomatizirali. Tako smo v naši družbi letos investirali dober milijon evrov v večjo avtomatizacijo, pretočnost ter produktivnost knjigoveških operacij in če smo še v začetku leta knjigo z ščitnim ovitkom in kazalnim trakom, ovito v zaščitno folijo, v knjigoveznici 15-krat preložili, to danes storimo le še 7-krat.

Koliko različnih tiskovin uspete natisniti letno in koliko je to projektov?

Kropce: Letno izdelamo okrog 1800 projektov oziroma 3 milijone knjig ter še precej manj zahtevnih tiskovin. V zadnjih letih se naklade manjšajo, saj se naročniki raje odločajo za hitre ponatise. Posledično v letu izdelamo manj knjig, beležimo pa letos po desetih mesecih 12 odstotkov višjo realizacijo kot v enakem obdobju lani, medtem ko smo potiskali kar za 30 odstotkov več pol. Razlika je posledica velikega padanja cen na trgu grafičnih storitev, kot posledica recesije ter mnogo večje ponudbe grafičnih kapacitet od povpraševanja.

Kdo so vaši naročniki?

Kropce: Imamo bazo stalnih naročnikov, hkrati pa smo zelo aktivni tudi pri iskanju novih, ki letos

predstavljajo 15 odstotkov prihodkov. S tako širitvijo na druge trge in nove stranke se pomembno zmanjšuje tveganje in v zadnjih mesecih več kot 60 odstotkov prihodkov ustvarimo v tujini. Prisotni smo vse od Rusije do Velike Britanije.

Kakšna je konkurenca, se z njo odvija zdravo tekmovanje ali hud boj?

Krobe: Bije se hud boj, ker je cena glavni element, ki usmerja tok naročil, saj tudi sami bralci dostikrat izberejo knjigo glede na ceno in ne samo glede na vsebino in kvaliteto izdelave. Konkurenco imamo tako na Kitajskem in v Indiji kot tudi v vzhodni Evropi, Italiji in Španiji.

Je pa kvaliteta njihovih tiskarskih storitev slabša...

Krobe: Na Kitajskem prav gotovo, vendar je za mnoge naročnike vseeno sprejemljiva. Na splošno velja, da je prestižnih, dragih in zelo kvalitetnih knjig manj. Prodaja knjig pa je tudi sicer upadla tako zaradi krize kot zaradi sprememb v bralni kulturi in menjavi generacij. Vseeno sem prepričan, da bodo visoko kvalitetne knjige obstale.

Torej konkurenca iz vzhoda ne more biti zaton slovenskega tiskarstva?

Krobe: Menim, da ne, čeprav sta svoja vrata nedavno zaprli dve veliki slovenski tiskarni. Podobno se dogaja tudi v tujini. Verjamemo pa, da je kvaliteta naša tržna niša in dejstvo je, da tudi založniki iz držav z močno in cenejšo grafično industrijo zahtevnejše knjige tiskajo pri nas, saj njihove domače tiskarne ne dosegajo naših visokih standardov.

Lahko izpostavite kakšno izmed vaših knjig visoke kvalitete?

Krobe: Zelo smo ponosni na lani izdelano Biblijo, ki je približek originalu in je vezana v reciklirano usnje. Izpostavil bi tudi Slavo vojvodine Kranjske, katere drugi del bo uradno predstavljen na letošnjem slovenskem knjižnem sejmu. Za poljskega naročnika smo izdelali knjigo Chopin, za katero sem prepričan, da bo letos na Poljskem osvojila nagrado za najboljšo knjigo. Seveda je tu še knjiga Cubo doma, za katero smo letos v Parizu dobili nagrado za najboljšo tiskarno kuharskih knjig na svetu.

Koliko se je vaša bera nagrad v zadnjih letih povečala?

Krobe: V Sloveniji smo v zadnjih desetih letih prejeli osem nagrad, precej pa smo jih osvojili tudi v tujini, zlasti v Rusiji in na Poljskem.

Kako dosegate takšne uspehe?

Krobe: S sodobno grafično opremo in razvojem ter zlasti z znanjem, izkušnostjo, pripadnostjo in motiviranostjo zaposlenih.

Slovenija ima dolgo tiskarsko tradicijo, pa obstaja tudi podmladek za njeno nadaljevanje?

Krobe: Žal ugotavljamo, da je zanimanja za ta poklic vedno manj, zato iščemo kadre, ki jih ta dejavnost zanima in jih potem sami priučimo ter stalno izobražujemo.

tzu/zzv

01.12.2010 09:09

